

## ปรัมปราในเรื่องปรัมปรา (1)

โดย ศ.กิริติ บุญเจือ

มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

สมัยหนึ่งรัฐบาลที่วางตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อการนับถือศาสนาทุกรูปแบบ ใช้วิธีต่อไปนี้ทำลายเชื่อต่อศาสนา ในจิตใจของเด็ก ๆ ที่เพิ่งเข้าสู่วงการการศึกษาด้วยวิธีอันฉกาจฉกรรจ์ และได้ผลเกินคาด ดังต่อไปนี้

เมื่อได้เล่าเรียนตลอดเช้าจนเหนื่อยอ่อนและหิวโหยแล้ว ก่อนจะพักเที่ยงนิดหน่อย ครูจะให้โอวาทว่า “นักเรียนที่รัก ทุกคนคงหิวแล้วสินะ ครูก็หิวเหมือนกัน งั้นเรามาอธิษฐานร่วมกัน ขององค์พระผู้สร้างฟ้าและแผ่นดินประทานอาหารให้แก่เราผู้กำลังหิวโหยนี้ด้วยเถิด สาธุ”

“นักเรียนรอสักครู่นะ ประเดี๋ยวพระเป็นเจ้าหรือเทพใดก็ตามที่เป็นผู้สร้างฟ้าและแผ่นดิน ก็จะรู้หน้าที่ประทานอาหารมาให้เองแหละน่า”

ครูหนึ่งไม่มีอะไรเกิดขึ้น “เฮ้! อย่างนั้น เพื่อให้แน่ใจ เรามาช่วยกันอธิษฐานกันอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ให้เสียงดัง ๆ เละนะ เพื่อท่านบรรทมอยู่ จะได้ตื่นมาทำหน้าที่ขององค์พระผู้สร้าง...”

“ยังไง ไม่มีอาหารลงมาเลี้ยงชีวิตพวกเราอย่างที่พวกคลังศาสนาทั้งหลายเชื่ออย่างมงายเลยนะ ถ้าจ้องลองใหม่ คราวนี้ลองขอท่านผู้นำของเรา ให้ทุกคนว่าตามเสียงดัง ๆ ด้วยนะ “ท่านผู้นำครับ เราทำหน้าที่พลเมืองดีมาทั้งเช้าแล้ว ตอนนี้หิวแล้วครับ ช่วยส่งอาหารมาให้หน่อย พวกเราจะได้มีแรงทำหน้าที่พลเมืองดีต่อไป ท่านผู้นำจงเจริญ ไชโย! ไชโย! ไชโย!”

ไม่ทันจบเสียงยกย่องผู้นำ มีคนถือถาดอาหารเข้ามาเป็นแถว แจกจ่ายให้ได้กินกันอย่างอิมหนาสำราญ

ไม่ต้องสรุป แค่นี้ก็ซึ่งใจพอแล้ว ระหว่างผู้นับถือศาสนากับทำตามผู้นำ อย่างไหนได้ผลดีกว่ากัน นักเรียนสรุปเองได้ง่ายนิดเดียว

แต่ทว่าวิธีการนี้ล้ำสมัย ไม่มีใครใช้แล้ว ชินซุคคู้เอาขึ้นมาใช้อีก ก็คงไม่ได้ผล

ผู้วิจัยเคยสอนศาสนาของมนุษยชาติที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่หลายปี สมัยที่นิยมคำขวัญว่า “ห้องฟ้าสีทอง ผ่องอำไพ” นั้นแหละ มีนักศึกษาที่ชอบห้องฟ้าสีทอง ชอบแซวด้วยคำถามแบบ “ตีปลาหน้าไซ” ว่า

“อาจารย์ครับ เมื่อไรเขาจะเลิกพิมพ์เรื่องไร้สาระหลอกชาวบ้าน อย่างเช่นผู้หญิงมาจากซี่โครงของผู้ชายเสียที เปลืองงบประมาณของมนุษยชาติครับผมว่า”

ผมตอบไปอย่างส่งเดชที่พอได้นึกได้ในบัดดลว่า

“ถ้าคุณว่าของคุณแน่กว่า ก็ลองพิมพ์ใบเบิลขาย โดยลบวรรคที่คุณไม่ชอบนี้ออก และเติมข้อความที่คุณว่าแน่ลงไปแทน มาดูกันซิว่าของใครจะขายหมดก่อนกัน”

ผมยุติคำถามของเขาได้ แต่ผมรู้สึกในภายหลังว่า ผมตอบไม่ตรงคำถามนัก คนถามคงจะงง ตั้งตัวไม่ติดไม่คิดว่าผมจะตอบอย่างนี้ เลยไม่รู้จะต่อความอย่างไรก็เป็นได้ ผมก็เลยต้องเก็บเอามาศึกษาต่อเนื่อง เพราะกลัวว่าถ้ามีการถามอีกในภายหน้า จะไม่ฟลุ๊กอีกเหมือนครั้งนั้น แต่ปรากฏว่ายุคห้องฟ้าสีทองผ่องอำไพผ่านไปแล้ว “ลมเพลมพัด พัดไปทางไหน... ไม่รู้” มันสุดซึ้งไปอีกทางหนึ่งก็เลยต้องค้นหากันอีกแบบหนึ่ง

บังเอิญอ่านเจอข้อความของศาสตราจารย์โจเซฟ แคมป์เบล(Joseph Campbell ?-1987) ผู้สนใจค้นคว้าเรื่องปรัมปราของศาสนาต่าง ๆ ทั่วโลกแบบวางใจเป็นกลางจนตลอดชีวิต ได้ทิ้งผลงานด้านนี้ไว้หลายเล่ม ท่านกล่าวน่าฟังไว้หลาย ๆ แห่ง เห็นว่าน่าจะเหมาะสำหรับสื่อให้คนรุ่นนี้ได้รับรู้ จึงขอยกมาพอเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

“ยิ่งแสวงหาก็ยิ่งย่ำความคิดที่ข้าพเจ้าเชื่อมาโดยตลอดว่ามนุษย์ทั้งโลกสืบเผ่าพันธุ์เดียวกัน ไม่เพียงแต่ในทางชีวภาพ แต่ในทางประวัติศาสตร์ความคิดอ่านด้วย ซึ่งทุกแห่งคลี่คลายออกประสานกลมกลืนเป็นเพลงประสานเสียงบทเดียวกัน โดยมีประเด็นที่รู้ได้ล่วงหน้า พัฒนาไปตามครรลอง ขยายความและกลับความ เผลอกแล้วก็หันกลับแนวเดิม ยิ่งทุกวันนี้ก็ยิ่งเห็นได้ชัดเจนที่สุดว่ามีการประสานเสียงกันอย่างกระหึ่มที่สุด มุ่งไปสู่จุดยอดที่เข้มแข็งโดยอัตโนมัติ คอยไปเถอะว่าขั้นต่อไปจะต้องมีอะไรยิ่งใหญ่ที่น่าทึ่งให้เห็น”<sup>1</sup>

และอีกตอนหนึ่ง ที่ท่านชี้ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของเรื่องเล่าปรัมปราที่เรากำลังจะทดลองแสวงหากันอยู่ตรงจุดนี้พอดี ว่า

“เมื่อได้พิจารณาทุกอย่างถี่ถ้วนแล้วทั้งในแง่จิตวิทยาและประวัติศาสตร์ ก็ดูเหมือนกับว่าคนเราจะไม่สามารถดำรงชีวิตในเอกภพได้ หากไม่เชื่อถือเรื่องปรัมปราที่ผูกไว้กับฉบับใดฉบับหนึ่ง คูให้ซึ่ง ๆ ก็จะพบว่ามนุษย์สร้างชีวิตให้เต็มเปี่ยมมิใช่โดยแรงบันดาลใจจากเหตุผล แต่โดยแรงบันดาลใจจากเรื่องปรัมปราที่ยกย่องกันในท้องถิ่น..ใช้สร้างอารยธรรม... และเมื่อต้องการหลีกเลี่ยงชีวิตพวกเขาจะไม่ค้นหาข้อมูลที่มีอยู่คาดคิด แต่จะหันเข้าหาเรื่องปรัมปราที่เกิดจากจินตนาการของคนสมัยกระนั้น จะยอมแม้กระทั่งตกนรกทั้งเป็นตลอดชีวิตของตนเอง ยังอยากได้เพื่อนบ้านร่วมขุมกันอีกด้วย แม้รู้ทั้งรู้ว่าเทพที่ถวายหัวให้นั้นเป็นเทพโหดเหี้ยม แต่ก็ยินดีเชื่อฟังแม้จะเอาโลกียสุขทั้งหลายในโลกมาทูลให้แลกก็จะไม่มีวันยอมเปลี่ยนใจ”<sup>2</sup>

และประการที่ 3 ที่มนุษย์เราปัจจุบันนี้พึงรู้กันอย่างทั่วถึง เพื่อมิให้เรื่องไม่เป็นเรื่องเกิดขึ้นซ้ำรอยเดิม ทำความเสียหายโดยไม่จำเป็น กิณแรงและชีวิตผู้เสียสละอย่างน่าเสียดายมาตลอดมาแล้ว เรื่องไม่เป็นเรื่องที่กำลังอ้างดันนี้ก็คือ “แม้ว่าปัญญาเข้าใจอย่างมีเหตุผลตรงกันแล้วก็ตาม แต่รูปแบบของปรัมปราที่เรารับรู้ก็ดี หรือที่บรรพบุรุษของเรารับรู้ก็ดี อาจจะทำให้เราวิงหันหลังให้กัน”<sup>3</sup> เป็นเรื่องน่าเศร้าใจที่เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หากมีโอกาสได้ชี้แนะสัณนิทโดยนักปรัชญา และมีผู้เข้าใจยอมฟังความ ผลเสียก็จะไม่ต้องเกิดขึ้นให้เจ็บใจ คงเกิดแต่ส่วนดีต่าง ๆ ที่ควรประเมินค่า

<sup>1</sup> Joseph Campbell. *Primitive Mythology*, p.V. “...confirmation of a thought I have long and faithfully entertained : of the unity of the race of man, not only in its biology but also in its spiritual history, which has everywhere unfolded in the manner of a single symphony, with its themes announced, developed, amplified and turned about, distorted, reasserted, and, today, in a grand fortissimo of all sections sounding together, irresistibly advancing to some kind of mighty climax out of which the next great movement will emerge.”

<sup>2</sup> *Ibid.*, p.4. “A fascinating psychological, as well as historical, problem is thus presented. Man, apparently, cannot maintain himself in the universe without belief in some arrangement of the general inheritance of myth. In fact, the fullness of his life would even seem to stand in a direct ratio to the depth and range not of his rational thought, but of his local mythology... creating of them civilizations... And when should it be that whenever men have looked for something solid on which to found their lives, they have chosen not the facts in which the world abounds, but the myths of an immemorial imagination — preferring even to make a life a hell for themselves and their neighbors, in the name of some violent god, to accepting gracefully the bounty the world affords?”

<sup>3</sup> *Ibid.*, “...even though our rational minds may be in agreement, the myths by which we are living — or by which our fathers lived — can be driving us diametrical apart.”

งานแสวงหาชุดนี้ จะพยายามย้อนอ่านเพื่อศึกษาตามแนวทางที่นักปราชญ์ทางตะวันตกกำลังสนใจศึกษากันอยู่ โดยหวังว่าจะช่วยแก้ปัญหาสังคมให้ดีขึ้นได้บ้าง

ในบรรดาเรื่องปรัมปราทั้งหลายของโลก คงไม่มีชุดใดเทียบชุดปรัมปราของชาวชมพูทวีปและของชาวกรีก ซึ่งเป็นชาวอริยกะด้วยกัน จึงมีส่วนคล้ายคลึงกันมากในแง่ของความพิสดาร ลึกลับ ซึ่งมีความหมายและมีการศึกษากันมาก ทำให้มีรายละเอียดและสร้างความรู้ลึกลับ ๆ แก่คนทั้งโลกที่สนใจวัฒนธรรมของมนุษยชาติ แต่เนื่องจากของชาวชมพูทวีปมีการนำเสนอในภาษาไทยมากพอแล้ว ส่วนของชาวกรีกจะยังไม่สู้มีการนำเสนอ และมีการศึกษาน้อยเกินไปในภาษาไทย ทำให้คนไทยโดยส่วนรวมขาดองค์ประกอบสำคัญไปส่วนหนึ่งในการเป็นพลเมืองของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้วิจัยจึงใคร่จะขออาสาแนะนำ ซึ่งหวังว่านอกจากจะมีเรื่องสนุกสนาน น่าสนใจมากมายแอบแฝงอยู่แล้ว ยังหวังว่าจะช่วยปรับความรู้ทันโลกให้กับเยาวชนไทยผู้รักการอ่านได้โสดหนึ่ง

เรามาประเดิมกันตั้งแต่เรื่องเล่าปรัมปราของชาวพื้นเมืองเดิมของกรีซ ที่ชาวกรีกเรียกว่าชาวเพอแลสเจียน (Pelagian) เหมือนชาวอริยกะเรียกชาวพื้นเมืองเดิมของอินเดียว่า “ทมิฬ”

ชาวเพอแลสเจียนเป็นชาวพื้นเมืองเดิมของดินแดนกรีซ พวกเขาพัฒนาวัฒนธรรมจากความเป็นมนุษย์หินเป็นขั้นตอนตามลำดับจนรู้จักเพาะปลูกและตั้งหลักแหล่งทำกินจับกลุ่มกันเป็นหมู่บ้านและเมือง ครั้นชาวอารยันสายกรีกเข้ามารุกรานก็ตกอยู่ใต้อำนาจการปกครองของชาวกรีก ถ่ายเทวัฒนธรรมเพอแลสเจียนให้ชาวกรีก และถูกกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชาวกรีก

เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นระหว่างประมาณ ก.ศ.2000 (อันเป็นเวลาซึ่งชาวกรีกรุกรานดินแดนของชาวเพอแลสเจียน) จนถึงประมาณ ก.ศ.900 (อันเป็นเวลาหากาพย์ของโฮเมอร์เริ่มเป็นตัวเป็นตน) มหากาพย์ของโฮเมอร์เป็นสัญลักษณ์แห่งการผสมผสานอย่างดีระหว่างเรื่องปรัมปรากรีกกับเรื่องปรัมปราที่ดูซับซ้อนมาจากชาวพื้นเมืองเดิม ได้มีผู้สืบทอดเจตนาของโฮเมอร์โดยรวบรวมสัญลักษณ์แห่งการผสมผสานดังกล่าวเพิ่มพูนยิ่ง ๆ ขึ้นจนถึงสมัยโรมัน ซึ่งรับเอาเรื่องปรัมปรากรีกเข้าผสมผสานกับเรื่องปรัมปราของตน หลักการสันนิษฐานอย่างกว้าง ๆ ก็คือว่า ชาติความกลัวมาจากวัฒนธรรมเกษตรกรรมของชาวพื้นเมืองเดิม ส่วนชาติอุกฤษฏ์มาจากวัฒนธรรมล่าสัตว์<sup>4</sup>

ชาวโรมันก็เป็นชาวอารยันอีกสายหนึ่งที่เข้ายึดครองคาบสมุทรอิตาลี และดูซับซ้อนเรื่องปรัมปราของชาวพื้นเมืองเดิมของคาบสมุทรอิตาลี อันมีชาวอีทรุสเคิน(Etruscan) เป็นอาทิ ผสมผสานกับเรื่องปรัมปราอารยันที่นำเข้ามา กลายเป็นเรื่องปรัมปราโรมัน ผสมผสานกับเรื่องปรัมปรากรีก กลายเป็นเรื่องปรัมปราละติน ถ่ายเทมาให้กับชาวยุโรปยุคกลาง และชาวยุโรปก็ถ่ายเทให้กับชาวโลกตั้งแต่เริ่มยุคใหม่จนถึงทุกวันนี้

เราจะเจาะรายละเอียดแต่ละเรื่องในโอกาสต่อ ๆ ไป

เฮอรัเบท ริด(Herbert Read) กล่าวว่า “คนเป็นสัตว์ทำสัญลักษณ์”<sup>5</sup> และกล่าวต่อไปว่า มนุษย์เราไม่ว่าจะได้พัฒนาคุณภาพไปถึงระดับใดก็ตามจะยังต้องการสัญลักษณ์ และดูเหมือนว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียิ่งพัฒนา มากขึ้นเท่าใด ปัญญาชนก็ยิ่งต้องการสัญลักษณ์มากขึ้นและต้องการเข้าใจสัญลักษณ์มากขึ้น เป็นเหตุให้การศึกษา

<sup>4</sup> เรื่องชาติความกลัวและชาติอุกฤษฏ์ ดูชุดปรัชญาเซนตัจจอห์น เล่ม 2 หน้า

<sup>5</sup> Forword in Juan Eduardo Cirlot, *A Dictionary of Symbols* (New York : Philosophical Library, 1978), p.X. “Man is a symbolizing animal.”

เรื่องสัญลักษณ์กลายเป็นวิชาขึ้นมา เรียกว่าวิชาสัญลักษณ์วิทยา(symbology) และสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุดที่วิชาสัญลักษณ์วิทยาจะต้องกล่าวถึงก็คือเรื่องปรัมปรา

อย่างไรก็ตามการศึกษาเชิงปรัชญาจะต้องใจกว้าง ยอมรับฟังทั้งจากฝ่ายที่เห็นคุณค่าและฝ่ายที่ปฏิเสธคุณค่า เราเปิดสนามให้มีการปะทะกันได้ทางปัญญา ไม่ใช่ทางอารมณ์และไม่ใช่ทางกำลัง เราเสนอฝ่ายที่เห็นคุณค่าของเรื่องปรัมปรา อย่างเช่นริค เราก็ต้องเสนอฝ่ายค้านด้วย อย่างเช่น คาโร บาโรฮา(Caro Baroja) ซึ่งเข้าใจและเชื่อว่าเรื่องปรัมปราทั้งหลายไม่มีความหมายอะไรมากกว่าความหมายตามตัวอักษรโดยพยัญชนะ ไม่ต้องเสียเวลาหาหาคติความ ซึ่งก็จะได้เพียงความเพื่อฝันลม ๆ แล้ง ๆ ของผู้อยากจะตีความหาคุณค่าอะไรมิได้ “เมื่อพวกเขาพยายามจะพิสูจน์ให้เราเชื่อว่าเทพมาร์สเป็นสัญลักษณ์ของสงคราม และเทพเฮอรัควิลิสเป็นสัญลักษณ์ของพลัง เราสามารถคัดค้านพวกเขาได้ง่ายนิดเดียว ในสมัยหนึ่งนักทฤษฎีป้ออาจจะถือว่าเป็นความจริง เช่นเดียวกันกับที่ชาวมโนคตินิยมและกลุ่มพวกเทอกรีกถือกัน แต่พวกมันตามตรงแล้ว เทพมาร์สมีจริงเป็นวัตถุวิสัย จริงอยู่ความเป็นจริงที่เข้าใจกันในสมัยนั้นอาจจะต่างกันมากจากที่เราเข้าใจกันทุกวันนี้ สรุปได้ว่าความนิยมอ้างว่าเป็นสัญลักษณ์ย่อมเกิดขึ้นหลังจากที่ศาสนารวมชาติเสื่อมความนิยมลง”<sup>6</sup> นั่นคือบาโรฮาเชื่อว่าภาษาของเรื่องปรัมปราที่มีความหมายเดียวคือความหมายตามตัวอักษร ไม่ต้องช่วยแก้ตัวและยกย่องโดยพยายามตีความให้สูงส่งขึ้นราวกับว่าพวกเขาเป็นนักปรัชญาที่ลึกซึ้งในยุคสมัยที่ยังไม่มีปรัชญาเสียด้วยซ้ำ

มารีอุส ชนายนเดอร์(Marius Schneider) คิดว่าความเข้าใจกับความเชื่อเป็นสิ่งเดียวกัน เรียกแยกกันไม่ได้ คือเข้าใจอย่างไรก็เชื่ออย่างนั้น อย่างเช่นใครเข้าใจว่าพระอินทร์ให้ฝนได้ก็จะเชื่ออย่างนั้น ใครเข้าใจว่าพระอินทร์เป็นสัญลักษณ์ของฤดูฝนก็จะเชื่ออย่างนั้น และใครเข้าใจว่าพระอินทร์เป็นเรื่องหลอกคนโง่ก็จะเชื่ออย่างนั้น แต่การศึกษาสัญลักษณ์เชิงวิชาการจะแสวงหาความเป็นจริงอะไรบางอย่างที่อยู่เบื้องหลังนอกเหนือไปจากการเป็นเพียงสัญลักษณ์ของฤดูฝน หมายความว่าสำหรับชนายนเดอร์ความหมายของเรื่องปรัมปราเป็นอัตวิสัย คือแล้วแต่คนจะคิด ต่างคนต่างก็คิดว่าการตีความของตนถูก และไม่มีใครจะกำประกันได้ว่าที่จริงอย่างจริง ๆ นั้นเป็นอย่างไร

คาร์ล จุง(Carl Gustave Jung 1875-1961) นักจิตวิทยา ศึกษาจากแง่มุมของจิตวิทยา และตัดสินใจอย่างนักจิตวิทยานิยม(psychologism) ว่าเรื่องปรัมปราใช้เล่ากันเพื่อความสนุกสนานละก็ใช้ได้ ไม่ควรถือเป็นเรื่องวิชาการ เพราะในระดับวิชาการแล้ว เรื่องปรัมปราไม่มีความจริงระดับศูนย์ คือไม่มีอะไรนอกจากไร้สาระอย่างชัดเจน โดยตัวเอง(nothing, but self-evident absurdities) จริงอยู่เรื่องปรัมปราได้มีบทบาทมากมายในประวัติศาสตร์ก็เหมือนสิ่งไร้สาระอื่น ๆ ที่สร้างความหมายให้กับมนุษยชาติ จุงคิดว่าเป็นหน้าที่ของจิตวิทยาที่จะเปิดโปงให้คนที่ทั้งหลายได้รับรู้ จะได้เลิกมกมายกันเสียที

ให้เราฟังฝ่ายเชื่อในคุณค่าของเรื่องปรัมปราดูบ้าง อย่างเช่น กงต์โน(G.Conteneau) ได้ศึกษาความเชื่อและการปฏิบัติของชาวเอสซีเรียนและของชาวแบเบอโลว์เนียนอย่างถี่ถ้วน ลงความเห็นว่าความรู้และความชำนาญของพวกเขามุ่งรู้วิเศษไว้มาก มิฉะนั้นคงจะไม่ได้ได้รับความเชื่อถือสืบต่อมาอย่างกว้างขวางและยาวนาน เช่นเดียวกับกัสตง บาชาร์ด(Gaston Bachelard) ที่เชื่อว่ามนุษย์แม้จะคิดคำบรรพ์ถึงไหนก็มีปัญญาและรู้จักใช้เหตุผล

<sup>6</sup> อ้างอิงใน J.E. Cirlot, *ibid.*, p.XI.

พวกเขาข้อมเข้าถึงกฎของเอกภพไม่มากนักน้อย และน่าเชื่อว่าการที่พวกเขามีชีวิตใกล้ชิดกับธรรมชาติ จิตใจของพวกเขาย่อมเข้าถึงมิติเหนือธรรมชาติหรืออูตรระได้อย่างสะดวกกว่าพวกเราที่เผลอกลัวอยู่กับเทคโนโลยี

เราเดินสายกลางกันจะดีกว่าไหม คือ เชื่อว่าเรื่องปรัมปราทั้งหลายแสดงความรู้และความฉลาดในระดับหนึ่งซึ่งเป็นช่วงเชื่อมระหว่างระบบวาทสันติคดีคำบรรพ์กับระบบวาทสันต์ที่ 2 เต็มตัว คือเป็นความเจริญก้าวหน้าของปัญญามนุษย์จากการมองไม่เห็นกฎเกณฑ์ของเอกภพ และรับความยิ่งใหญ่ของสิ่งเหนือธรรมชาติอย่างไร กฎเกณฑ์ ก้าวหน้ามาเป็นการเริ่มเชื่อเรื่องกฎเกณฑ์และเห็นกฎเกณฑ์อย่างคลุมเคลือและค่อย ๆ ชัดขึ้นทีละน้อย ๆ ที่สำคัญคือยังใช้ภาษาไม่แน่นอนพอที่จะกำหนดความหมายของศัพท์ให้เป็นวิชาการ แต่มีความรู้สึกและจินตนาการเข้มข้นพอที่จะผูกให้เป็นเรื่องเป็นราว แม้จะกระต่อนกระแต่นและไม่ประสานกันคืนก็ตาม อย่างที่ฮวนเซอรล์ถ นิยามสัญลักษณ์ของพวกเขว่าเป็นความเป็นจริงที่เป็นพลวัตและพหุสัญลักษณ์(dynamic and polysymbolic reality) เป็นความเป็นจริงเพราะมีหลักฐานให้เชื่อได้แน่นอนว่ามนุษย์เราได้สร้างสรรค์ไว้จริง เป็นพลวัตก็เพราะมีพลังพัฒนาเป็นความรู้ที่ก้าวหน้าขึ้นมาตลอดเวลา รวมทั้งให้พลังและกำลังใจแก่ผู้ที่เชื่อในความเป็นจริงของสัญลักษณ์เหล่านั้น เป็นพหุสัญลักษณ์ก็เพราะสร้างได้หลายรูปแบบโดยไม่ถูกจำกัดอยู่ในความสอดคล้องกันอย่างแน่นอนแน่นอนไม่มีทางค้น เราจะเห็นต่อไปว่าเรื่องปรัมปราทั้งหลายค้นได้อย่างเสรีโดยไม่คำนึงว่าจะต้องสอดคล้องกันกับตอนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้แต่ละตอนสร้างคุณค่าได้อย่างไม่รู้จบ